

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОПІТНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАВДА

ЄВРОПА
БЕЗ БАР'ЄРІВ
громадська організація

ПОДОРОЖУЙ ВІДПОВІДАЛЬНО:

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ В ЄС

Цей poradnik був підготовлений у рамках проекту «Просування реформ в регіони» за сприяння Європейського Союзу (<http://ec.europa.eu/euroreaid>). Зміст poradnika є виключною відповідальністю ГО «Європа без бар'єрів» і жодним чином не відображає точку зору Європейського Союзу.

Подорожуй відповідально: працевлаштування в ЄС

Збираєтесь знайти роботу в країнах Європейського Союзу? На сторінках цього poradnika ви дізнаєтесь про те, як убезпечити себе під час пошуку роботи у ЄС, оформити національну візу чи дозвіл на проживання та успішно перетнути кордон.

Як знайти роботу за кордоном

Перед пошуком роботи за кордоном – визначте, де саме та на якій посаді ви хотіли би працювати. Найчастіше українці звертають увагу на такі країни ЄС як Польща, Чехія та Італія, де знаходять роботу в галузях будівництва, промисловості, ресторанно-готельного бізнесу, домашнього догляду і сільського господарства¹.

Розглянемо декілька популярних шляхів пошуку роботи: відбір вакансій на спеціалізованих порталах, пошук вакансій у соціальних мережах, співпраця з фірмами-посередниками.

Портали з вакансіями

Якщо ви добре володієте іноземною мовою, то спробуйте знайти вільну вакансію за кордоном самотужки, використовуючи портали з вакансіями. Особливу увагу звертайте на умови та термін роботи, обов'язки працівників і контакти рекрутингової агенції. Популярними сайтами пошуку роботи є:

- Для всіх країн ЄС: EURES², <https://www.monster.com>
- Для Польщі: <http://pracuj.pl>, <http://infopraca.pl>, <http://gazetapraca.pl>
- Для Чехії: <http://www.jobs.cz/>, <https://www.prace.cz/>, <http://www.hotjobs.cz/>
- Для Італії: <https://www.infojobs.it/>, <http://it.jobrapido.com/>, <http://www.subito.it/>

1 Міграція як чинник розвитку в Україні. – К.:МOM, 2016. http://www.iom.org.ua/sites/default/files/mom_migraciya_yak_chynnyk_rozvytku_v_ukrayini.pdf

2 <https://ec.europa.eu/eures/public/en/homepage>

Порада: Відвідайте сайт «Подорожуй відповідально» <http://travel.europewb.org.ua> ГО «Європа без бар'єрів», щоб знайти популярні сайти пошуку роботи за кордоном у різних країнах ЄС

Соціальні мережі

Цей метод пошуку роботи підходить активним користувачам соціальних мереж. Стежте за офіційними сторінками у соціальних мережах Facebook, Twitter, LinkedIn, легальних агенцій з працевлаштування або компаній, в яких ви хотіли би працювати. Однак будьте обережними та не користуйтеся послугами користувачів соцмереж, які за окрему плату пропонують влаштувати вас на відкриті вакансії та, зокрема, вимагають перерахувати кошти на їх рахунок.

Посередники

Українці часто звертають увагу на фірми-посередники, які пропонують швидко знайти роботу та оформити візу або дозвіл на працевлаштування. Однак через популярність послуг з працевлаштування за кордоном в Україні розгорнули свою діяльність багато нелегальних фірм-посередників. **Легальні фірми-посередники** мають усі реєстраційні документи та ліцензії на посередницькі послуги з працевлаштування від Міністерства Соціальної Політики України й інших країн, в яких вони працюють; найчастіше вони отримують плату за свої послуги від роботодавців, які шукають працівників в Україні. **Нелегальні фірми-посередники** зазвичай не мають реєстраційних документів та відповідних ліцензій. Вони намагаються стяг-

нути плату за працевлаштування з майбутніх працівників та продають запрошення на роботу й інші документи, які є необхідними для оформлення національної візи та дозволу на роботу. Ці посередники часто схиляють українців до нелегальної міграції, приховують реальну заробітну плату і справжні умови праці та проживання за кордоном.

Приклад: Якщо ви плануєте працювати в Польщі на сезонних роботах не більше 6 місяців, тоді вам необхідно отримати Заяву про намір доручити працю іноземцю (запрошення) від роботодавця. Саме на основі запрошення ви потім зможете оформити національну візу та по прибуттю в Польщу підписати трудовий договір. Нелегальні посередники всупереч закону намагаються продавати такі запрошення. Не купуйте запрошення на роботу, адже вони є безкоштовними!³

Більше того, деякі нелегальні фірми займаються **торгівлею людьми** – примусом до праці, проституції та вилученням органів. За оцінками Міжнародної Організації Міграції, лише в 2012–2014 рр. при виїзді за кордон для роботи або шлюбу від торгівлі людьми могли постраждати **понад 40 тис. українців**⁴.

Якщо ви вирішили використати послуги фірм-посередників, то для вас ми підготували **7 порад, які допоможуть уникнути нелегальних посередників, шахраїв і торгівців людьми:**

- 1. Зверніть увагу на наявність повної назви агенції, адреси, номера ліцензії та органу ліцензування, що її видав, під час перегляду рекламного оголошення або сайту посередника.** Не користуйтеся послугами фірм-посередників, які не зазначають цю інформацію та під час переговорів відмовляються надати свої реєстраційні документи.
- 2. Перевірте чи має обрана вами фірма-посередник ліцензію Міністерства Соціальної Політики на посередництво в пра-**

3 Інформаційна брошура для працівників з України <http://www.nieplacozaprace.pl/wp-content/uploads/2016/02/Broszura-informacyjna-na-temat-pracy-w-Polsce.pdf>

4 Дослідження з питань міграції та торгівлі людьми: Україна, 2015. http://iom.org.ua/sites/default/files/pres_kit_gfk_iom2015_ua_fin_3_2.pdf

цєвлаштуванні за кордоном. Це можна зробити через сайт Державної служби зайнятості⁵.

3. **На переговори з працівником фірми-посередника запросіть свою довірену особу,** наприклад, когось з родичів або друзів.
4. **Під час переговорів попросіть працівника фірми надати вам:**
  - ліцензію агенції від Міністерства соціальної політики України з посередництва в працевлаштуванні за кордоном
  - копію ліцензії агенції від уповноваженого органу держави, до якої ви прямуєте, на послуги з підбору персоналу
  - копію дозволу на працевлаштування громадян України від уповноваженого органу держави призначення, виданого іноземному роботодавцю, до якого вас обіцяють працевлаштувати

Усі дозволи та ліцензії видані уповноваженим органом іншої країни, мають бути легалізовані в консульстві України.

5. **При підписанні договору з представником фірми-посередника зверніть увагу** на наявність повної назви й адреси посередника, номера видачі ліцензії на посередництво з працевлаштування за кордоном, права, обов'язки та відповідальність сторін, умови зміни, розірвання або анулювання договору.
6. **Наполягайте на тому, щоб ваша угода про трудову діяльність була написана зрозумілою для вас мовою** (в деяких країнах угода укладається після прибуття працівника). Угода про трудову діяльність (наприклад, трудовий договір, контракт тощо) укладається в 2-х примірниках, один з яких має залишитися у вас. Особливу увагу звертайте на зноски, написані дрібним шрифтом. За можливості, надайте угоду юристу для детального аналізу. В угоді повинна бути зазначена:
  - повна інформація про характер роботи, тривалість робочого дня, умови праці та проживання, оплату праці, соціальний захист, термін дії і умови припинення угоди
  - порядок покриття транспортних витрат
  - повна назва та адреса роботодавця

---

5 http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=292418

- уникайте підписання угоди, в якій є такі словосполучення, як «інші види робіт», «всі види робіт», «робота на розсуд роботодавця»⁶.

Приклад: Для працевлаштування в Чехії трудовий договір повинен містити положення про те, що, незалежно від обсягу роботи, буде досягнута домовленість про щомісячну заробітну плату, яка була б **не нижчою**, ніж базова ставка щомісячної мінімальної заробітної плати.

7. **Не віддавайте свій закордонний та внутрішній паспорти представникам фірми-посередника чи роботодавцям як при оформленні угоди про трудову діяльність, так і при перетині кордону.** Ваші документи повинні бути тільки у вас. Візьміть з собою копії паспорта та ідентифікаційного коду в поїздку, щоб швидше відновити документи у разі втрати.

⁶ Як не потрапити в пастку при працевлаштуванні за кордоном http://www.dcz.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=310307

Які документи оформити для працевлаштування за кордоном

Уявімо, що ви вже підписали угоду про трудову діяльність або отримали запрошення на роботу. Тепер на вас чекає процес оформлення документів для проїзду та перебування в країнах ЄС. Для оформлення документів, наприклад, національної візи з метою працевлаштування, підготуйте закордонний паспорт і зареєструйтеся на подачу документів до візового центру або консульства. Пам'ятайте, що ви несете відповідальність за свої документи, навіть якщо їх готували представники фірми-посередника. **Готуйтеся до подання документів самотужки та обов'язково заздалегідь перевіряйте увесь пакет документів.**

Порада: Відвідайте офіційні сайти посольств країн-членів ЄС в Україні, щоб знайти точний перелік документів для оформлення національної візи чи дозволу на працевлаштування!

Типовими документами для оформлення національної візи з метою працевлаштування є:

- заповнений візовий формуляр та фото
- внутрішній і закордонний паспорти
- консульський збір (в деяких країнах не стягується)
- страховий медичний поліс
- контракт з роботодавцем або зареєстрована відповідним органом країни ЄС заява про намір працевлаштування (запрошення або дозвіл на працевлаштування)
- підтвердження кваліфікації

Пам'ятайте, що безвізовий режим не дає права на будь-який вид працевлаштування в країнах Європейського Союзу! Завдяки безвізовому режиму ви зможете подорожувати до ЄС не більше ніж 90 днів протягом періоду 180 днів.

Приклад: Чехія є однією з найбільш популярних країн призначення українських трудових мігрантів. Для довгострокового працевлаштування в Чехії вам необхідно оформити «Карту працевлаштованого штатного працівника». Щоб оформити Карту, потрібно особисто подати до Консульства Чехії письмову заяву, дійсний закордонний паспорт, дві фотокартки, документ, що підтверджує забезпечення житлом на період перебування, трудовий договір або угоду про здійснення трудової діяльності (або договір про укладення майбутнього договору), документи, які підтверджують кваліфікацію. Додатково подаються підтвердження про відсутність судимості, підтвердження про освіту, яка була отримана за кордоном, у окремих професій – медичну довідку про відсутність серйозних захворювань. За результатами розгляду заяви, консульська установа оформить вам візу для перебування в Чехії понад 90 днів з метою отримання Карти. Щоб отримати Карту після прибуття до Чехії, протягом трьох робочих днів необхідно відвідати територіальний підрозділ Управління міграційної політики та притулку.

Часто, якщо термін працевлаштування перевищує термін дії національної візи, необхідно оформити дозвіл на тимчасове проживання та працевлаштування всередині країни ЄС. **Зверніть увагу, дозволи на роботу можуть бути платними.**

Порада: Відвідайте офіційні сайти посольств країн-членів ЄС в Україні, щоб дізнатись точну вартість дозволу.

Як підготуватися до поїздки

Перед від'їздом обов'язково залиште вдома копію свого паспорта та трудового договору, а також детальну інформацію про своє працевлаштування, адресу та контактні телефони роботодавця. Також запишіть і візьміть з собою номери телефонів українських посольств і консульств. Пам'ятайте, що саме українські консульські установи зможуть фахово допомогти вам у скрутній ситуації.

Порада: Відвідайте сайт «Подорожуй відповідально» <http://travel.europewb.org.ua> ГО «Європа без бар'єрів», щоб записати номери телефонів українських посольств та консульств в країнах ЄС, а також організації, які надають допомогу жертвам торгівлі людьми та особам у скрутному становищі за кордоном.

Отже, ви зібрали усі документи і вам залишилося лише пройти прикордонний контроль. Надайте прикордонникам свій закордонний паспорт України з дійсною національною візою або дозвіл на проживання. Якщо буде необхідно, покажіть документи, які підтверджують мету поїздки:

- контракт з роботодавцем або заяву про намір працевлаштування
- страховий медичний поліс
- підтвердження наявності коштів: готівка чи кредитні картки

* * *

Відповідально плануйте Вашу подорож до Європейського Союзу. Адже вона має приносити вам користь, а не зайві клопоти. Хочете дізнатися більше? Заходьте на сайт ГО «Європа без бар'єрів» <http://travel.europewb.org.ua>

ГО «Європа без бар'єрів»
Київ, вул. Володимирська, 42, оф. 21
(+38 044) 238-68-43
(+38 044) 230-81-78
office.europewb@gmail.com

